

Obsah

Předmluva k českému vydání	9
1 Úvod	11
Pojmy a definice	12
<i>Mentální postižení</i>	12
<i>Problémové chování</i>	13
Přehled kapitol	14
2 Sociální kontext problémového chování	17
Dopad problémového chování	20
<i>Žneužívání</i>	21
<i>Nevhodné zacházení</i>	21
<i>Vyloučení, deprivace a systematické zanedbávání</i>	22
<i>Shrnutí</i>	23
Sociální validita výsledků intervence	24
3 Epidemiologie	27
Rozsah problémového chování	28
<i>Typy problémového chování</i>	31
Současný výskyt různých forem problémového chování	32
Osobní a environmentální rizikové faktory	33
<i>Pohlaví</i>	33

Věk	34
<i>Specifické syndromy a poruchy</i>	34
<i>Stupeň poškození intelektu</i>	34
<i>Přidružené postižení</i>	35
<i>Prostředí</i>	35
<i>Shrnutí</i>	35
Ontogeneze problémového chování	36
<i>Přetrvávání</i>	36
4 Modely a teorie	40
Aplikovaná behaviorální analýza	41
<i>Význam funkce</i>	43
<i>Kontextová kontrola chování</i>	45
<i>Systémový přístup</i>	47
Aplikovaná behaviorální analýza a problémové chování	47
<i>Hypotézy pozitivního a negativního posilování</i>	48
<i>Mimovolní posilování</i>	56
<i>Reaktivní chování</i>	58
<i>Chování navozené časovým plánem</i>	58
Neurobiologické modely	59
<i>Dopamin</i>	60
<i>Serotonin (5-hydroxytryptamin)</i>	61
<i>Opioidní peptidy (β-endorfin)</i>	61
Psychiatrické poruchy a problémové chování	62
<i>Problémové chování jako neobvyklý projev psychiatrické poruchy</i>	63
<i>Problémové chování jako druhotný rys psychiatrických poruch</i>	63
<i>Problémové chování, které udržují operantní procesy, může vycházet z psychiatrických poruch</i>	64
Shrnutí	65
<i>Příčiny a udržující faktory mohou být u různých jedinců rozdílné</i>	65
<i>Udržující faktory se mohou měnit s časem</i>	66
<i>Příčinné a udržující faktory se mohou u různých forem problémového chování téhož jedince měnit</i>	68
<i>Udržující faktory se mohou měnit v různých souvislostech</i>	68
<i>Příčinné a udržující faktory mohou tvořit celek</i>	69
<i>Shrnutí</i>	70
5 Základy intervence	71
Tvořivý přístup	71
Funkční perspektiva	73
Sociální validita	75
<i>Diskuse o averzivním přístupu</i>	75

<i>Nástup pozitivní behaviorální podpory</i>	76
Etická stránka intervence	76
<i>Rozpoznání problému</i>	77
<i>Žamyšlení nad uskutečnitelností možných řešení</i>	77
<i>Posouzení rizik, ceny a výhod</i>	78
<i>Rozhodování</i>	79
6 Hodnocení a analýza	80
Funkční analýza	80
<i>Poznávání a vymezení chování</i>	81
<i>Popisné rozborry</i>	85
<i>Vytváření hypotéz</i>	91
<i>Ověřování hypotéz: experimentální funkční analýza</i>	93
<i>Shrnutí</i>	95
Hodnocení existujících dovedností, schopností a možných posilujících podnětů	95
<i>Klíčové dovednosti</i>	98
<i>Hledání rozdílů</i>	98
<i>Žjištění, čemu jedinec dává přednost</i>	99
Jaká jsou rizika a výhody intervence a jaké jsou její náklady	100
<i>Shrnutí</i>	101
7 Behaviorální přístupy	104
Prevence výskytu problémového chování obměnou upevňujících operací	105
<i>Úprava biobehaviorálního stavu</i>	106
<i>Změna činností, které předcházejí problémovému chování</i>	106
<i>Změna povahy souběžných činností</i>	110
<i>Shrnutí</i>	113
Alternativní chování a změna reakce	113
<i>Nácvik alternativního chování</i>	115
<i>Posilování jiného chování</i>	118
Úprava okolností, které udržují problémové chování: vyhasínání	120
Represivní metody: trest	122
<i>Trest odmítnutím: time-out a přerušování očního kontaktu</i>	122
<i>Positivní trest</i>	123
Kognitivně-behaviorální přístupy, sebeovládání a sebekontrola	124
Komplexní strategie	125
<i>Shrnutí</i>	126
8 Psychofarmakologie	132
Antagonisté dopaminu	133

Antagonisté serotoninu	135
Antagonisté β -endorfinu	136
Další přístupy	137
<i>Anxiolytika a sedativa/hypnotika</i>	138
<i>Antimanika</i>	138
<i>Stimulancia</i>	138
<i>Antikonvulziva</i>	138
<i>Beta-blokátory</i>	138
Shrnutí a závěry	139
9 Komunitní podpora	140
Účinnost komunitní podpory	141
<i>Život v komunitě</i>	141
<i>Komunitní péče</i>	142
Provádění a udržování žádoucí behaviorální podpory v komunitě	143
<i>Význam dostupných prostředků</i>	144
<i>Pravidla, názory, emoce, postoje a chování</i>	145
<i>Žácení podle souvislosti a udržitelná změna</i>	146
10 Výzva pro budoucnost	148
Jak se vzájemně ovlivňují behaviorální a biologické procesy	148
<i>Modely vzniku a udržování problémového chování</i>	149
<i>Ždokonalování hodnotících postupů</i>	150
Časný zásah a preventivní služby	152
<i>Prevence</i>	152
<i>Časný zásah</i>	153
Jak usnadnit široké zavedení behaviorální podpory	154
Literatura	156